

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

18 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun, Galina Stratulat,
Iurie Bejenaru,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vitalie Călugăreanu, de avocata Larisa David în numele reprezentantului părții vătămate Lungu Ștefan, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 25 mai 2021, în privința inculpatului

Damaschin Anatolie XXXXXX.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 04.01.2016 – 15.11.2018,
instanța de apel: 04.12.2018 – 16.04.2019,
instanța de recurs: 17.07.2019 – 15.09.2020,
instanța de apel: 14.12.2020 – 25.05.2021,
instanța de recurs: 30.07.2021 – 18.10.2021.

Asupra recursurilor menționate, Colegiul Penal lărgit,

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătorei Hâncești din 15 noiembrie 2018, Damaschin Anatolie a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a), b) Cod penal la 4 ani închisoare, cu privarea dreptului de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei i-a fost suspendată condiționat pentru un termen de probă de 3 ani.

Acțiunea civilă înaintată de Lungu a Ștefan fost admisă parțial, fiind încasat din contul SA „Moldasig” prejudiciul material în mărime de 31.173,8 lei și suma de 379,72 lei lunar, până la anularea invalidității.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul lui Lungu Ștefan prejudiciul moral în mărime de 15.000 lei și cheltuielile pentru asistență juridică în sumă de 7000 lei.

2. Instanța de fond a constatat că la 17 mai 2014, între orele 22.00-22.40, inculpatul Damaschin A., conducând automobilul „LADA 21124” (NIVA), n.î. X XXXXX pe traseul Chișinău - Reni M 3 Km.30, manifestând sine încredere sporită, nu a tratat cu seriozitate conducerea mijlocului de transport, astfel încât a încălcat prevederile art. 45 alin. 1) lit. a), b), c), d,) al Regulamentului circulației rutiere, care stipulează expres că conducătorul mijlocului de transport, trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, dexteritatea în conducere, care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii, situația rutieră, totodată, ignorând cerințele punctului (1) pct. 39 al RCR care prescrie că prealabil începerii deplasării, reîncolonării sau a altei schimbări a direcției de mers, conducătorul de vehicul trebuie să se asigure că această manevră va fi în siguranță și nu va crea obstacole pentru ceilalți participanți la trafic, ignorând și cerințele punctului 1 lit. a), b) pct. 40 al RCR, care stipulează că înaintea virării la stânga sau întoarcerii, conducătorul de vehicul trebuie să se apropie din timp de axa drumului, în cazul circulației dublu sens sau de marginea stângă a carosabilului cu circulația în sens unic; să cedeze trecerea vehiculelor care vin din sens opus și urmează să se deplaseze înainte sau la dreapta, precum și pietonilor, nu a apreciat corespunzător situația creată, condițiile rutiere, nu s-a asigurat, nu a cedat trecerea și s-a tamponat frontal cu automobilul „VAZ 21093”, n.î. XXXXXX, condus de Lungu Ș., care avea în calitate de pasageri pe Gîrleanu T. și Gîrleanu F. În rezultatul impactului, pasagerii Lungu Ș., Gîrleanu T. și Gîrleanu F. au fost transportați și internați la IMSP CNSPMU, unde, ca consecință a leziunilor primite, Gîrleanu F. la 18.05.2014, a decedat.

Ca consecință a impactului produs, Lungu Ș. s-a ales, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 1745/D din 06.08.2014, cu fractura deschisă a condilului lateral a osului femural drept cu deplasarea fragmentelor, fractura metafizo-epifizară a osului tibial drept, cu cominuție și deplasare și fractură deschisă a rotulei drepte, fractura femurului stâng 1/3 medie cu deplasarea fragmentelor, hematom al intestinului gros la nivelul mezocolonului transvers, contuzie pulmonară bilaterală, hematom al coapsei drepte. Aceste leziuni au fost produse în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, prezintă pericol pentru viață și, în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare corporală gravă.

Moartea lui Gîrleanu F., conform raportului de expertiză medico-legală nr. 74/1011 D din 19.08.2014, a survenit în rezultatul asfixiei mecanice apărute ca urmare a edemului pronunțat și revărsatelor sangvine pronunțate în laringe - consecință a traumei închise a gâtului. La examinarea cadavrului lui Gîrleanu F. și a datelor documentelor medicale, s-au constatat următoarele leziuni corporale: traumă cranio-cerebrală deschisă, manifestată prin echimoze și excoriații pe față, hemoragii în țesuturile moi pericraniene, fractura oaselor scheletului facial și a osului frontal, traumă închisă a gâtului manifestată prin excoriație pe gât, hemoragii difuze în țesuturile moi ale gâtului, edem pronunțat și revărsate sangvine pronunțate infiltrative în glotă, coardele vocale și membrana tirohoidă, fractura osului hioid și

cartilajului tiroid însoțite de semne general asfictice, traumă toracică închisă manifestată prin echimoză pe trunchi, fractura coastelor 1, 2, 3, 4, 5, 6 - pe dreapta și 2, 3, 4, 5, 6 - pe stânga, hemoragii în țesuturile moi adiacente, echimoze și excoriații pe membre, fractura oaselor mâinii drepte - leziuni ce au fost produse intravital, cu nu mai mult de 12 ore până la deces, la acțiunea traumatică a unui(-or) obiect(-e) contondent(-e) dur(-e), posibil în timpul și circumstanțele indicate (accident rutier), prezintă pericol pentru viață și conform acestui criteriu, în ansamblu, se califică ca vătămări corporale grave, care au legătură directă cu instalarea decesului.

Gîrleanu T. s-a ales, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 1397/D din 24.06.2014, cu fractura arcului zigomatic și peretele lateral al orbitei stângi, hematom periorbital pe stânga, excoriații ale feței, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, condiționează dereglarea sănătății de scurtă durată și, în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare ușoară.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 264 alin. (3) lit. a), b) Cod penal, ca încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență vătămarea gravă a integrității corporale și a sănătății unei persoane, precum și a cauzat decesul altei persoane.

Instanța a reținut că vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate a fost dovedită cu certitudine prin probele administrate.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75-78 Cod penal, că inculpatul a comis o infracțiune gravă, din imprudență, că anterior nu a fost judecat, se caracterizează pozitiv, a reparat parțial prejudiciul material cauzat părților vătămate, nu era în stare de ebrietate, nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru, nu au fost stabilite circumstanțe agravante, concluzionând că corectarea acestuia este posibilă fără izolare de societate, dispunând suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea, în temeiul art. 90 Cod penal.

Totodată, instanța a conchis că nu se va pronunța asupra sumei concrete în partea ce ține de satisfacerea acțiunii civile privind încasarea prejudiciului material, deoarece partea vătămată, în cadrul urmăririi penale și în ședința de judecată, a prezentat diferite bonuri de plată cu diferite sume bănești.

3. Procurorul în Procuratura raionului Ialoveni, Vasile Danu a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a), b), 79 Cod penal la amendă în mărime de 1000 unități convenționale.

Apelantul a invocat că prima instanță i-a aplicat inculpatului o pedeapsă mai aspră decât cea solicitată de acuzare. Or, pedeapsa închisorii pe un termen de 4 ani, cu suspendarea condiționată a executării pe o perioadă de probațiune de 3 ani nu va asigura atingerea scopului pedepsei și nu se va răsfrânge negativ asupra inculpatului, pedeapsa cu amendă în mărime de 1000 unități convenționale fiind una mai efectivă, iar statul, în astfel de condiții, nu va suporta cheltuieli nejustificate.

3.1. A declarat apel și avocata Larisa David, în numele părții vătămate Lungu Ș., solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă cu închisoarea, cu executarea ei și admiterea

integrală a acțiunii civile, cu încasarea prejudiciului material de la inculpat și SA „Moldasig” în beneficiul lui Lungu Ș. a cheltuielilor pentru îngrijire și tratament în sumă de 21.638 lei, sumei de 1500 lunar, începând din 18.05.2014 până la data pronunțării hotărârii, în sumă totală proporțională numărului de luni – cheltuieli suportate pentru îngrijirea lui Lungu Ș. din partea lui Ghilescu I. și pe viitor în rate lunare câte 1500 lei necesare pentru îngrijire, cheltuieli în legătură cu vătămarea sănătății în sumă de 78.857,42 lei, compuse din cheltuielile de transport în sumă de 7500 lei și suma de 71.357,42 lei ce urmează a fi dispusă spre încasare cu anticipație pentru procurarea unui cărucior electric și suport, precum și dispunerea compensării cu anticipație a cheltuielilor ce vor fi suportate din cauza vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății pentru achitarea prealabilă a serviciilor și bunurilor necesare – foaie la sanatoriu, bilete de călătorie, mijloace speciale de transport, venitul ratat în sumă de 4397,3 lei lunar, în sumă totală proporțională numărului de luni, începând din 18.05.2014 până la data pronunțării hotărârii definitive și cu anticipație pe viitor lunar în mărimea unui salariu mediu la data executării obligației, costul bunurilor deteriorate în rezultatul accidentului rutier în sumă de 5699 lei, cheltuielile de judecată ce vor fi suportate și a prejudiciului moral în mărime de 100.000 lei.

Apelanta a indicat că art. 76 alin. (1) Cod penal prevede exhaustiv circumstanțele atenuante, iar cele indicate de instanța de fond ca atenuante, pe care se bazează la aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, nu se regăsesc în norma dată și nu pot fi considerate ca atare, or, faptul că nu era în stare de ebrietate este o obligațiune a conducătorului auto prevăzută de Regulamentul circulației rutiere, care urmează a fi respectată de conducătorul auto de rând cu celelalte prevederi ale regulamentului, încălcate flagrant de inculpat, iar faptul că nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru și se caracterizează pozitiv este o stare de fapt normală a unei persoane. Mai mult, inculpatul nu a reparat nici parțial prejudiciul cauzat părții vătămate, după cum a stabilit greșit prima instanță.

Deci, circumstanțele invocate de prima instanță nu pot fi nicidecum considerate și atribuite la categoria celor atenuante și nu pot servi temei de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal.

Totodată, circumstanțele atenuante și cele indicate de instanță ca atenuante, drept motiv pentru aplicare a prevederilor art. 90 alin. (1) Cod penal, reprezintă în conformitate cu prevederile art. 76 alin. (1) Cod penal, chestiuni care se iau în considerare la stabilirea pedepsei, nu și la individualizarea executării, deoarece aceste chestiuni nu reduc gradul și pericolul social al faptelor comise, nu exclud circumstanțele comiterii infracțiunii, nu reduc pericolul social al persoanei care a comis infracțiunea și nu influențează la aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

Astfel, prima instanță greșit, neîntemeiat și subiectiv a aplicat prevederile art. 90 CP, nu a ținut cont și apreciat circumstanțele cazului, persoana celui vinovat, criteriile generale de individualizare a pedepsei și nu a stabilit o pedeapsă echitabilă inculpatului în conformitate cu prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, care ar duce la corectarea acestuia și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Mai mult, inculpatul inițial nu a recunoscut vina, iar în ședința de judecată a recunoscut vina parțial, urmărind scopul aplicării actului de amnistie. Pe parcursul examinării cauzei, inculpatul a avut un comportament arogant față de partea

vătămată și soția acestuia care este reprezentantul lui, nu și-a cerut scuze, nu a manifestat căință, nedorind să susțină material partea vătămată care permanent suportă cheltuieli, refuzând să restituie careva sumă a prejudiciului moral și material. Infracțiunea comisă se atribuie la categoria celor grave, în urma căreia au suferit trei persoane, dintre care una a decedat, iar Lungu Ș. a primit leziuni grave periculoase pentru viață, rămânând invalid și cu handicap locomotor pe toată viața, fiind ținut în scaun cu rotile, or, inculpatul cu nepăsare a încălcat prevederile Regulamentului circulației rutiere, ce s-a soldat cu consecințe nereparabile, pentru care ar urma o pedeapsă echitabilă cu închisoarea sau executare.

De asemenea, inculpatul, pe perioada examinării cauzei penale, a manifestat indiferență totală față de faptă și consecințele ei infracționale, nu a conștientizat caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale și nu a regretat fapta comisă, motivând numai regretul prin faptul că acțiunile sale nu au fost intenționate, demonstrând indiferență totală față de starea sănătății părții vătămate și necesitățile permanente de tratament, urmate de cheltuieli, lăsându-le în sarcina companiei de asigurare și nerecunoscând acțiunea civilă.

La fel, inculpatul a dispus de timp pentru a contribui la acoperirea cheltuielilor permanente și repararea prejudiciului, deoarece cauza penală s-a examinat în instanța de judecată din anul 2015, fapt ce denotă nepăsarea totală a acestuia și faptul că nu și-a făcut concluzii pentru sine nici până în prezent.

Astfel, aplicarea pedepsei cu închisoarea cu suspendarea condiționată a executării ei, va fi una formală, neefectivă, neindividualizată, contrară prevederilor art. 7, 75 Cod penal și nu va atinge scopul Legii penale și pedepsei privind corectarea și reeducarea condamnatului, restabilirea echității sociale, prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni de către condamnat, cât și de alte persoane.

Deși instanța de fond a făcut referire la prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, le-a dat o interpretare și aplicare greșită și subiectivă, astfel, de fapt, neținând cont de ele.

Cu toate că în sentința de condamnare, instanța de fond a indicat că la stabilirea pedepsei a ținut cont de gravitatea faptei săvârșite, motivul acesteia, de persoana inculpatului, circumstanțele cauzei, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, condițiile de viață ale inculpatului, de fapt, le-a apreciat subiectiv, neîntemeiat și nemotivat a aplicat față de el prevederile art. 90 Cod penal, condamnându-l cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.

Aplicarea pedepsei condiționate pentru o infracțiune, fie și din imprudență, în împrejurările stabilite și, luând în considerație comportamentul inculpatului față de faptă și consecințele survenite - trei victime, dintre care o persoană decedată și una cu leziuni grave și handicap pe viață, nerepararea prejudiciului, nu va atinge scopul pedepsei penale, prevăzut la art. 61 Cod penal - restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane. Mai mult, comiterea acestei categorii de infracțiuni în ultimul timp a atins un nivel înalt, unul din motive fiind și blândețea pedepselor aplicate, care de fapt, nu sunt percepute real de către condamnați și nu influențează efectiv la prevenirea acestor categorii de infracțiuni.

Prin urmare, soluția instanței de fond în partea mărimii pedepsei stabilite este greșită, fiind prea blândă și greșit individualizată, iar aplicarea prevederilor art. 90

este eronată și neîntemeiată, prima instanță neținând cont în deplină măsură de prevederile art. 7, 75, 90 Cod penal, de scopul pedepsei, prevăzut în dispoziția art. 61 Cod penal, de prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea inculpatului, cât și a altor persoane, astfel individualizând greșit pedeapsa și nejustificat aplicând prevederile art. 90 Cod penal, urmând a fi aplicată pedeapsa închisorii cu executare reală, care ar duce la corectarea inculpatului, restabilirea echității sociale, prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni de către el și de alte persoane.

Succesiv, prima instanță eronat a aplicat prevederile art. 90 alin. (1) Cod penal, fără a aprecia corespunzător circumstanțele cauzei, comportamentul inculpatului, gravitatea infracțiunii, pericolul social, consecințele grave produse prin infracțiune, iar aceste împrejurări evaluate în ansamblu nu puteau duce la aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

Astfel, pedeapsa aplicată inculpatului este ilegală, neîntemeiată și nemotivată, fiind vădit prea blândă, formală, neefectivă, neindividualizată, conform prevederilor art. 7, 75 Cod penal și nu va atinge scopul Legii penale și pedepsei penale - corectarea și reeducarea, restabilirea echității sociale, prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni de către inculpat și de alte persoane, fiind necesară casarea parțială a sentinței, cu excluderea aplicării prevederilor art. 90 alin. (1) Cod penal, cu stabilirea pedepsei cu închisoarea cu executare.

Totodată, soluția instanței de fond de admitere parțială a acțiunii civile, în partea ce ține de prejudiciul moral și material, este ilegală, neîntemeiată și nemotivată.

Or, partea vătămată Lungu Ș., după accidentul rutier a fost spitalizat la CNSPMU în perioada 18.05.2014-23.06.2014, inclusiv din 18.05.2014 până la 21.06.2014 în secția de reanimare; 24.06.2014-16.07.2014, inclusiv din 25.06.2014 până la 01.07.2014 în secția de reanimare și ulterior în perioadele 05.08.2014-28.08.2014, 29.08.2014-19.09.2014, 13.10.2014-30.10.2014, 04.12.2014-10.12.2014, 15.12.2014-31.12.2014, 19.02.2015-10.03.2015.

În urma accidentului rutier, părții vătămate i-a fost cauzat un prejudiciu fizic, material și moral, precum și cheltuieli pentru îngrijire și tratament, ce vor fi suportate și în continuare din cauza vătămării integrității corporale și sănătății. Totodată, au fost procurate medicamente, preparate, achitate servicii medicale, obiecte de igienă, cartele de reîncărcare telefonică, alimente pentru persoana care îngrijea partea vătămată, în sumă de 21.638 lei, confirmată prin bonurile de plată anexate.

La fel, în perioada spitalizării și în timpul aflării la domiciliu, Lungu Ș., fiind imobilizat și având nevoie de îngrijire permanentă din partea unei persoane și soția acestuia fiind angajată în câmpul muncii, a achitat și achită lunar lui Ghilescu I. suma de 1500 lei pentru îngrijire în spital și la domiciliu, precum și pentru a avea grijă de gospodărie, de care până la accident îngrijea Lungu Ș. și care, din cauza leziunilor cauzate în rezultatul accidentului, este invalid, nu se poate deplasa și îngriji de gospodărie și până la moment.

Conform certificatului CMC nr. 13, Lungu Ș. necesită îngrijire din partea unei persoane, fiind imobilizat, soția acestuia fiind angajată în câmpul muncii și fiind nevoită să achite lui Ghilescu I. 1500 lei lunar pentru îngrijirea soțului și efectuarea lucrărilor în gospodărie pe care le făcea Lungu Ș. până la accident.

Astfel, urmează a fi dispusă încasarea sumei de 1500 lei lunar, începând cu 18.05.2014 până la data pronunțării hotărârii definitive, în sumă totală proporțională numărului de luni a perioadei, precum și pe viitor, în rate lunare câte 1500 lei, deoarece partea vătămată nu se poate deplasa de sine stătător și are nevoie de îngrijire permanentă din partea altei persoane.

Totodată, cheltuielile pentru procurarea mijloacelor speciale de deplasare, de transport în sumă de 78.857,42 lei se confirmă prin Programul individual de reabilitare și incluziune socială, anexat la certificatul de dizabilitate și capacitate de muncă, avize medicale, rețeta la salon ortopedic, extrase medicale, certificat CMC cu recomandare pentru tratament sanatorial, care includ recomandări privind necesitatea protezării, articolelor protetico-ortopedice, reabilitare sanatorială, tratament medicamentos, kinetoterapie.

Conform certificatului eliberat de farmacia „Felicia”, costul unui suport pentru deplasare cu roțile constituie 1125 lei, cărucior pentru invalizi simplu - 3960 lei, iar costul unui cărucior electric – 70.232,42 lei, de la inculpat urmând a fi încasată suma de 70.232,42 lei pentru procurarea unui cărucior electric și 1125 lei - costul unui suport pentru deplasare cu roțile, în total suma de 71.357 lei.

Potrivit extraselor medicale, partea vătămată va avea nevoie de protezare și pe viitor, care la moment din cauza stării sănătății nu poate fi efectuată și care va necesita cheltuieli.

De asemenea, Lungu Ș. necesită și tratament sanatorial care, iarăși, necesită achitare și cheltuieli pe care nu și le poate asuma (costul mediu al biletului sanatorial fiind de 6017,67 lei și 7645,26 lei), dar care urmează a fi suportate de inculpat, vinovat de starea sănătății lui și consecințe și dispuse spre achitare cu anticipație.

Deci, urmează a fi compensate cu anticipație și cheltuielile suportate inclusiv pentru protezare, achitarea prealabilă a serviciilor și bunurilor necesare - foaie la sanatoriu, bilete de călătorie, mijloace speciale de transport etc.

Pe lângă aceasta, au fost suportate și cheltuieli de transport, fiind necesară transportarea lui Lungu Ș. cu microbuzul, fiindu-i achitat lui Gîrleanu N. pentru deplasare, la internare și externare din spital, 15 ori dus-întors, câte 500 lei pe zi, în sumă totală de 7500 lei.

La fel, până la accident, Lungu Ș. era angajat în câmpul muncii, fiind angajat la grădiniță ca fochist sezonier, având un salariu de până la 2017 lei, de asemenea desfășura activitate în interes propriu, inclusiv prestații în gospodăria personală, activitatea ca muncitor în construcții fiind remunerată în dependență de lucrarea efectuată, acumulând lunar un venit de aproximativ 5000 lei. Totodată periodic lucra peste hotarele țării și întreținea familia, intenționând până la accident să se aranjeze la muncă peste hotare în Israel prin intermediul Bursei muncii pentru a-și întreține familia, însă nu a reușit și este în imposibilitate din cauza invalidității cauzate ca rezultat al accidentului, nemaifiind capabil să se angajeze în câmpul muncii și să întrețină familia, el deja fiind la întreținerea soției. Peste hotare, în Rusia, Lungu Ș. realiza un venit de 1000 dolari SUA, iar conform informației Biroului National de Statistică al RM, câștigul mediu al unui salariat din economia națională în luna martie 2015 a constituit suma de 4397,3 lei.

Conform certificatului de dizabilitate și capacitate de muncă, Lungu Ș., în urma accidentului și-a păstrat doar 35% din capacitatea de muncă, iar potrivit

informației primăriei, Lungu Ș. are copil minor, care s-a aflat la întreținerea acestuia până la accident și care a rămas fără surse de întreținere din partea lui.

Astfel, urmează a încasa suma de 4397,3 lei lunar, suma ratată a salariului sau venitului, în sumă totală proporțională numărului de luni, începând cu 18.05.2014 și până la data pronunțării hotărârii, precum și cu anticipație pe viitor lunar în mărimea unui salariu mediu a unui salariat din economia națională la data executării obligației, suma minimă lunară pe care ar fi obținut-o Lungu Ș. până la accident, venit de care a fost lipsit ca urmare a vătămării suferite și care este necesară pentru întreținere, tratament etc. a sa și a familiei care se afla la întreținerea lui.

Totodată, prima instanță a omis să se expună asupra cerinței de punere sub sechestru a conturilor și depozitelor bancare, bunurilor mobile și imobile ce aparțin inculpatului sau constituie parte proprietate comună a soților sau familiei, înaintată la depunerea acțiunii civile.

3.2. Avocatul Victor Dodon și inculpatul, la fel, au declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie încetat procesul penal în temeiul art. 2 din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 210 din 29.07.2016.

Apelanții au invocat că inculpatul a manifestat căință activă și a solicitat încetarea procesului penal în temeiul Legii privind amnistia nr. 210 din 29.07.2016, deoarece fapta a fost comisă până la adoptarea legii, infracțiunea incriminată nefiind sub incidența art. 10 din lege, iar prejudiciul cauzat părților vătămate a fost reparat integral.

4. Potrivit deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 16 aprilie 2019, apelurile procurorului, al avocatului Victor Dodon și inculpatului au fost respinse ca nefondate.

Apelul avocatei Larisa David a fost admis, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

De la Damaschin A. s-a încasat în beneficiul lui Lungu Ș. prejudiciul moral în mărime de 70.000 lei.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a reținut că inculpatul corect a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a), b) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă cu închisoare în limitele normei date, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală și art. 90 Cod penal.

Totodată, este neîntemeiată solicitarea apărării de aplicare a Legii nr. 210 din 29.07.2016 cu privire la aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova față de inculpat, fiind corectă soluția instanței de fond în acest sens, care a considerat că chiar dacă acesta a manifestat căință sinceră, el urma să întrunească criteriile prevăzute la art. 57 Cod penal – persoana s-a autodenunțat de bună voie, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, a compensat valoarea daunei materiale cauzate sau a reparat în alt mod prejudiciul pricinuit prin infracțiune, fiind stabilit că inculpatul nu a compensat valoarea daunei morale solicitate de partea vătămată sau a reparat în alt mod prejudiciul cauzat în urma infracțiunii.

În același timp, se atestă că partea vătămată a suferit anumite prejudicii morale, suferințe fizice și psihice provocate în urma accidentului rutier comis de

inculpat, astfel că prejudiciul moral în mărime de 70.000 lei este unul echitabil, suficient și pasibil de a aduce satisfacție morală, capabilă să remedieze suferințele suportate de partea vătămată.

5. Avocata Larisa David a declarat recurs ordinar, în numele părții vătămate Lungu Ș., solicitând casarea parțială a hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă cu închisoarea, cu executarea ei și admiterea integrală a acțiunii civile, cu încasarea prejudiciului material de la SA „Moldasig” în volumul despăgubirilor prevăzute în contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă și de la inculpat în volumul despăgubirilor nerecuperate de compania de asigurare, potrivit pretențiilor înaintate, și anume: cheltuielile pentru îngrijire și tratament în sumă de 21.638 lei; suma de 1500 lunar, începând din 18.05.2014 până la data pronunțării hotărârii, în sumă totală proporțională numărului de luni – cheltuieli suportate pentru îngrijirea lui Lungu Ș. din partea lui Ghelescu I. și pe viitor în rate lunare câte 1500 lei necesare pentru îngrijire; cheltuieli în legătură cu vătămarea sănătății în sumă de 78.857,42 lei, compuse din cheltuielile de transport în sumă de 7500 lei și suma de 71.357,42 lei ce urmează a fi dispusă spre încasare cu anticipație pentru procurarea unui cărucior electric și suport, precum și dispunerea compensării cu anticipație a cheltuielilor ce vor fi suportate din cauza vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății pentru achitarea prealabilă a serviciilor și bunurilor necesare – foaie la sanatoriu, bilete de călătorie, mijloace speciale de transport; venitul ratat în sumă de 4397,3 lei lunar, în sumă totală proporțională numărului de luni, începând din 18.05.2014 până la data pronunțării hotărârii definitive și cu anticipație pe viitor lunar în mărimea unui salariu mediu la data executării obligației; costul bunurilor deteriorate în rezultatul accidentului rutier în sumă de 5699 lei; cheltuielilor de judecată ce vor fi suportate și a prejudiciului moral în mărime de 100.000 lei; aplicarea măsurilor asiguratorii pentru asigurarea acțiunii civile și repararea prejudiciului cauzat prin infrațiune prin punerea sechestrului pe conturile și depozitele bancare, bunurile mobile și imobile ce aparțin inculpatului sau constituie cotă-parte din proprietatea comună a soților sau familiei.

Recurenta a invocat că hotărârile adoptate sunt ilegale, neîntemeiate și nemotivate în partea ce ține de stabilirea pedepsei și acțiunea civilă.

Or, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

6. Conform deciziei Colegiului Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 15 septembrie 2020, recursul a fost admis, **casată decizia în partea aplicării art. 90 Cod penal și în latura civilă**, și dispusă rejudecarea cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, decizia a fost menținută, devenind irevocabilă în partea dată.

Instanța de recurs a statuat că la judecarea apelului în partea menținerii soluției privind aplicarea art. 90 Cod penal, instanța de apel nu a respectat întru totul prevederile art. 414 alin. (5), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, adică nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Totodată, este insuficientă și superficială soluția instanței de apel referitor la prejudiciul material și toate cheltuielile suportate în consecință, argumentare în care

urma să se regăsească concluziile întemeiate de respingere a cerințelor părții apărării și admiterii poziției companiei de asigurări.

În același timp, instanțele de fond și de apel nu și-au motivat în deplină măsură soluția aplicării perioadei de probațiune, având ca temei prevederile art. 61, 75 Cod penal, ce prescrie că persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea Specială a prezentului Cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții Generale a Codului penal.

Astfel, instanțele ierarhic inferioare, la stabilirea pedepsei inculpatului, nu au ținut cont de toate criteriile de individualizare a pedepsei și nu le-au supus aprecierii argumentate.

Or, aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, suspendarea condiționată a executării pedepsei nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită condamnaților prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ei este un incident în viața acestora, iar lexemul „poate” din textul art. 90 alin. (1) Cod penal, oferă posibilitatea și nu obligația instanței de judecată de a aplica prevederile acestei norme.

Îndeplinirea condițiilor de lege poate fi aplicată sau exclusă la orice etapă a procesului penal, pentru înlăturarea erorii admise la etapa anterioară.

În cadrul instituției suspendării condiționate a executării pedepsei instanța, după ce realizează individualizarea pedepsei prin determinarea concretă a acesteia în baza criteriilor generale de individualizare, completează acest rezultat printr-un act de individualizare a executării pedepsei.

Suspendarea condiționată este o măsură de individualizare a executării pedepsei numită de către instanțele de judecată prin hotărâre de condamnare de a suspenda pe o perioadă anumită executarea pedepsei aplicate, dacă sunt îndeplinite anumite condiții, prevăzute de art. 90 Cod penal, care se referă la pedeapsa aplicată și natura infracțiunii; circumstanțele cauzei și persoana infractorului; aprecierea instanței că scopul poate fi atins și fără executarea acesteia.

Însă, instanțele de fond și de apel insuficient au abordat condițiile ce vizează natura infracțiunii și faptul că scopul pedepsei ar putea fi atins fără executarea acesteia.

Deci, faptul că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel echivalează cu nerezolvarea fondului apelului și, în acest caz, decizia urmează a fi casată, cu rejudecarea cauzei în instanța de apel.

7. Potrivit deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 25 mai 2021, apelul avocatei Larisa David a fost admis, **casată sentința, inclusiv din alte motive**, și pronunțată o nouă hotărâre.

Procesul penal în privința lui Damaschin Anatolie pe art. 264 alin. (3) lit. a) și b) Cod penal **a fost încetat** în temeiul art. 2 pct. 2) al Legii nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Acțiunea civilă a fost admisă parțial și s-a încasat de la partea civilmente responsabilă SA „Moldasig” în beneficiul lui Lungu Ș. prejudiciul material exprimat prin cheltuieli de investigații medicale - 433 lei, cheltuieli pentru procurarea medicamentelor - 10.705,90 lei, cheltuieli pentru produse para-farmaceutice - 5832,28 lei, în total suma de 16.971,28 lei; venitul ratat pentru perioada 18.05.2014

- 01.02.2015 în mărime de 6501,60 lei, pentru perioada 01.02.2015 - 15.11.2018 în mărime de 17.125,37 lei, în total suma de 23.626,97 lei, iar cu începere din 16.11.2018, câte 379,72 lei lunar până la anularea invalidității.

Acțiunea civilă împotriva părții civilmente responsabilă SA „Moldasig” privind încasarea costului mijlocului de transport special/cărucior necesar persoanelor cu dizabilități, cheltuielilor suportate cu îngrijitori pe perioada incapacității temporare de muncă și încasarea despăgubirii pentru avarierea automobilului de model „Vaz”, deteriorat în rezultatul accidentului rutier, a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

Instanța de apel a reținut că inculpatul a recunoscut integral vina, a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune, iar partea vătămată nu are pretenții față de acesta, concluzionând că vinovăția lui în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 264 alin. (3) lit. a), b) Cod penal a fost confirmată pe deplin, totodată, fiind întrunite prevederile art. 1 al Legii nr. 210 din 29.07.2016 cu privire la aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, că nu sunt careva impedimente prevăzute de art. 10 al acestei legi, astfel, fiind necesară încetarea procesului penal pe parcursul examinării cauzei în apel.

Or, infracțiunea prevăzută la art. 264 alin. (3) lit. a), b) Cod penal este una gravă, sancțiunea căreia prevede pedeapsa închisorii de până la 7 ani și nu cade sub incidența art. 10 al Legii nr. 210 din 29.07.2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Prin urmare, au fost stabilite temeiuri de aplicare a Legii nr. 210 din 29.07.2016, în privința inculpatului și încetarea procesului penal pe art. 264 alin. (3) lit. a), b) Cod penal, pe motivul intervenirii actului de amnistie.

Totodată, avocatul părții vătămate Larisa David, în instanța de apel, și-a modificat cerințele și a solicitat încasarea acțiunii civile din contul părții civilmente responsabile SA „Moldasig”.

La fel, partea vătămată este în drept să pretindă repararea mijlocului de transport, însă pentru a face uz de acest drept, partea trebuie să respecte procedura legală prealabilă, iar respectarea acestei proceduri nu a fost probată, motiv din care acțiunea civilă, în această parte, urmează a fi admisă în principiu.

Deci, la adoptarea soluției în cauză, instanța de judecată nu a ținut cont pe deplin de circumstanțele cauzei și a adoptat o soluție neîntemeiată, or, prejudiciul invocat de partea vătămată, este unul absolut justificat, circumstanțe ce nu au fost luate în considerare de către instanța de fond.

8. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vitalie Călugăreanu, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

Recurentul a invocat că cauza a fost remisă la rejudecare de către instanța de recurs, doar în partea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal și în latura civilă, prejudiciul nefiind achitat integral.

Astfel, instanța de apel urma să reflecteze referitor la identitatea criteriilor care au determinat-o să constate că argumentele avocatului părții vătămate privind individualizarea pedepselor penale numite inculpatului ar fi nefondate.

Instanța de apel nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. 61 Cod penal, potrivit cărora pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane.

Omisiunea de a se expune motivat asupra argumentului avocatului părții vătămate privind individualizarea contrară prevederilor legale a pedepsei stabilite inculpatului echivalează cu nerezolvarea fondului apelului, iar nerezolvarea fondului apelului constituie o eroare prevăzută la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Totodată, instanța de apel, judecând apelul avocatului părții vătămate, a omis să verifice dacă inculpatul întrunește sau nu condițiile necesare pentru ca în privința lui să fie aplicate prevederile Legii nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia.

Pentru a casa sentința, instanța de apel a reținut că în cazul inculpatului au fost întrunite condițiile stabilite de Legea nr. 210 din 29 iulie 2016, privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova și că acesta ar urma să fie liberat de pedeapsă, în legătură cu intervenirea amnistiei.

Deși a constatat existența „*suficientelor temeieri de a dispune încetarea procesului penal*”, instanța de apel a ignorat propriile argumente, dispunând contradictoriu în partea rezolutivă a deciziei încetarea procesului penal fără liberarea inculpatului de răspundere penală, adică a fost dată finalitate procesului penal prin încetarea lui și fără liberarea inculpatului de răspundere penală.

La adoptarea soluției, instanța de apel nu a ținut cont de faptul că înainte de a aplica actul amnistiei, instanța urmează să determine dacă inculpatul a manifestat căință activă față de fapta infracțională comisă, care se apreciază în conformitate cu criteriile stabilite de art. 57 Cod penal, din care rezultă că liberarea de răspundere penală, în legătură cu căința activă, este posibilă numai în cazul în care sunt întrunite următoarele criterii: persoana s-a autodenunțat de bună voie, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, a compensat valoarea daunei materiale cauzate sau a reparat în alt mod prejudiciul pricinuit de infracțiune. Pentru aplicarea amnistiei față de inculpat, este suficient ca ultimul să întrunească cel puțin unul din criteriile enumerate supra. Subsidiar, aplicând amnistia, instanțele trebuie să țină seama de prevederile art. 10 alin. (1) lit. k) din Legea nr. 210, care stipulează că amnistierea nu se aplică persoanei inculpate ce nu a reparat integral prejudiciul cauzat, prin infracțiunea pentru care este acuzată. Adică, căința activă trebuie manifestată în așa mod încât inculpatul să nu cadă sub incidența restricțiilor formulate de legislator în art. 10 lit. k) din Legea nr. 210.

Or, din circumstanțele de fapt incriminate inculpatului, rezultă că prejudiciul total cauzat lui Lungu Ș. prin infracțiunea comisă, nu a fost restituit de făptuitor, precum și prejudiciul moral, și pretențiile care există, inclusiv de la partea civilmente responsabilă - compania de asigurare.

Deși instanța de apel a argumentat că în speță sunt aplicabile prevederile Legii nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, a ignorat faptul că inculpatul a reparat parțial prejudiciul cauzat prin infracțiune doar după remiterea cauzei la

rejudicare, iar până la moment nu a reparat integral prejudiciul produs prin infracțiune.

Totodată, legea cu privire la amnistie nu prevede de la cine urmează să fie încasat prejudiciul material/moral, de la inculpat sau partea civilmente responsabilă, în speță fiind cert demonstrat că există prejudiciu material neachitat părții vătămate, și, ca rezultat, se regăsesc impedimente în aplicarea legii în cauză față de inculpat.

Instanța de apel era în drept să aplice amnistia față de inculpat dacă în ședința de judecată partea vătămată declara expres că nu are pretenții pecuniare și prejudiciul cauzat i-a fost restituit integral.

Însă, acțiunea civilă a fost înaintată repetat de către partea vătămată în cadrul ședinței și, ca rezultat, este demonstrată nerecuperarea prejudiciului cauzat prin infracțiune. Iar dacă prejudiciul nu este recuperat, nu se aplică amnistia în privința inculpatului, deoarece acesta cade sub incidența restricțiilor prevăzute de art. 10 lit. k) din Legea nr. 210. În situația când inculpatul nu a restituit prejudiciul cauzat prin infracțiune, instanța nu este în drept să aplice față de dânsul actul amnistiei, și urma să mențină sentința de condamnare.

Pe lângă aceasta, instanța de apel a încălcat prevederile art. 436 Cod procedură penală, care reglementează procedura de rejudicare și fixează limite pe care instanța de apel trebuie să le aibă în vedere: - conformitatea cu decizia instanței de recurs, în măsura în care situația de fapt rămâne cea avută în vedere la judecarea recursului; respectarea limitelor în care hotărârea a fost casată. Astfel, când hotărârea este casată numai cu privire la unele fapte sau la unele persoane, ori numai în ceea ce privește latura penală sau civilă (cerere parțială), instanța de rejudicare se pronunță în limitele în care hotărârea a fost casată, la caz, instanța urmând să se pronunțe doar în latura civilă și aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal față de inculpat. Însă situația a fost mai tare agravată de instanța de apel, în condiția când partea vătămată și-a retras în cadrul ședinței de judecată apelul declarat și nici nu s-a expus asupra cererii de retragere a apelului înaintată de partea vătămată.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 11) Cod de procedură penală - hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, aplicarea pedepsei a fost înlăturată de o nouă lege sau anulată de un act de amnistie.

8.1. Avocata Larisa David, la fel a declarat recurs ordinar, în numele părții vătămate Lungu Ș., în care solicită casarea parțială a hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea civilă, cu încasarea din contul „Moldasig” SA în beneficiul lui Lungu Ș. a cheltuielilor pentru îngrijire și tratament în sumă de 21.638 lei; a sumei de 1500 lunar, începând cu 18.05.2014 până la data pronunțării hotărârii, în sumă totală proporțională numărului de luni – cheltuieli suportate pentru îngrijirea lui Lungu Ș. din partea lui Ghelescu I. și pe viitor în rate lunare câte 1500 lei necesare pentru îngrijire; a cheltuielilor în legătură cu vătămarea sănătății în sumă de 78.857,42 lei, compuse din cheltuielile de transport în sumă de 7500 lei și suma de 71.357,42 lei ce urmează a fi dispusă spre încasare cu anticipație pentru procurarea unui cărucior electric și suport, precum și dispunerea compensării cu anticipație a cheltuielilor ce vor fi suportate din cauza vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății pentru achitarea

prealabilă a serviciilor și bunurilor necesare – foaie la sanatoriu, bilete de călătorie, mijloace speciale de transport; a venitului ratat în sumă de 4397,3 lei lunar, în sumă totală proporțională numărului de luni, începând cu 18.05.2014 până la data pronunțării hotărârii definitive și cu anticipație pe viitor lunar în mărimea unui salariu mediu la data executării obligației; a costului bunurilor deteriorate în rezultatul accidentului rutier în sumă de 5699 lei și menținerea în rest a decizie.

Recurenta a indicat că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate, rămânând fără motivare dezacordul cu concluzia instanței în partea ce ține de cuantumul prejudiciului material dispus spre încasare de la compania de asigurări „Moldasig” SA, și anume, că instanța nu a motivat de ce a luat în considerație doar cheltuielile acceptate de către compania de asigurări „Moldasig” SA, ignorând argumentele expuse în acest sens și probele pe care se bazează argumentele apelului, care demonstrează că calculele companiei de asigurări „Moldasig” SA încasate de instanța de apel și prima instanță sunt neîntemeiate, greșite și contravin prevederilor legale, iar instanța de apel a preluat concluzia primei instanțe în acest sens și, fără a da un răspuns nou la acest argument, doar a indicat că urmează a fi încasate cheltuieli pentru investigații - 433 lei; procurarea medicamentelor - 10.705,90 lei; produse para-farmaceutice - 5832,28 lei, în total suma de 16.971,28 lei, acest calcul fiind incorect, deoarece nu corespunde cheltuielilor probate, care sunt în sumă de 21.638 lei și fără a motiva în acest sens soluția, astfel se atestă că în acest sens nu au fost auziți, iar hotărârea nu este motivată.

Or, au fost procurate medicamente, preparate, achitate servicii medicale, obiecte de igienă, cartele de reîncărcare telefonice pentru a contacta cu bolnavul Lungu Ș. și persoana care îngrijea, alimente pentru persoana care îngrijea de acesta, conform bonurilor de plată anexate, în sumă de 21.638 lei.

De asemenea, instanța de apel a ignorat prescripțiile rejudecării impuse de instanța de recurs și a repetat din nou aceleași erori, or, instanța de recurs a statuat ca fiind insuficientă și superficială, pentru o soluție definitivă justă, argumentarea instanței de apel privind prejudiciul material și toate cheltuielile suportate pe cale de consecință, argumentare în care urma să se regăsească concluziile întemeiate de respingere a cerințelor apărării și admiterii poziției companiei de asigurări.

Deși, instanța de apel invocă normele legislației civile privind dreptul părții vătămate de a fi despăgubit, totodată, nu acceptă în măsură, solicitarea părții vătămate Lungu Ș., constatând lipsa probării, cu toate că au fost prezentate probe. În această parte, se observă lipsa unei motivării ample, absolut necesare, din partea instanței de apel, care ar fundamenta soluția adoptată, lipsind-o de caracterul declarativ. Totodată, dispunând încasarea sumei adjudecate, instanța de apel nu a stabilit termenul de când urmează a fi încasate sumele ce urmează a fi achitate lunar. La fel, instanța de apel urma să verifice și să motiveze corectitudinea calculării sumelor încasate de prima instanță, fiind insuficientă doar preluarea acestora din sentința instanței de fond.

Cu toate că instanța de recurs a indicat asupra prezenței probelor privind cerințele înaintate, decizia instanței de apel din nou nu conține argumentele de neacceptare a cuantumului probat a cheltuielilor indicate și calcule concrete din care rezultă sumele acceptate cu titlu de cheltuieli pentru tratament și îngrijire.

Mai mult, până la rejudecare, s-a dispus încasarea prejudiciului material în sumă de 31.173,28 lei, iar instanța de apel, rejudecând cauza, a micșorat ilegal cuantumul prejudiciului material, fiind încasat prejudiciul material în sumă de 16.971,28 lei, ce este absolut ilegal, în situația în care hotărârile au fost contestate doar de partea vătămată în sensul majorării cuantumului, astfel că dispunerea încasării cu titlu de prejudiciu material a unei sume mai mici decât cea dispusă spre încasare prin hotărârile anterioare se atestă ilegalitatea absolută a soluției instanței de apel.

Totodată, instanțele de judecată neîntemeiat și nemotivat au reținut la stabilirea prejudiciului material doar cheltuielile acceptate de compania de asigurări „Moldasig” SA, aceste sume și calcule fiind neîntemeiate și eronate, contrare prevederilor legale, or prejudiciul cauzat, cheltuielile și cerințele au fost probate și întemeiate, iar calculele companiei de asigurare și suma oferită contravin prevederilor legale și celor prevăzute de art. 22 alin. 7.25 al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, fiind și eronate, compania neluând în considerație probele prezentate, care justifică cerințele și cheltuielile, aceste sume neacoperind cheltuielile suportate în legătură cu vătămarea sănătății, care sunt cu mult mai mari și justificate.

În același timp, suma de 379,72 lei dispusă spre încasare lunar de la compania de asigurare până la anularea invalidității este greșită și neîntemeiat calculată, contrar art. 25 alin. (2¹) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă, deoarece nu s-a luat în calcul venitul mediu lunar pe republică, dar venitul net, care se ia în calcul doar în situația acordului dintre persoana păgubită și asigurător, așa cum prescrie art. 25 alin. (2) lit. a) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, situație în care nu se atestă acordul, deci nefiind aplicabile aceste calcule.

La fel, instanța de apel greșit a determinat suma venitului ratat. Or, aprecierea venitului ratat și dispunerea încasării până la anularea invalidității a sumei de 379,72 lei lunar, luând în considerație salariu net din anul 2014 și nu venitul mediu lunar, în circumstanțele în care venitul lunar mediu pe republică se modifică anual în creștere, atestă neconcordanța cu prevederile legale.

Acest calcul este eronat și în raport cu veniturile lunare obținute până la accident de partea vătămată și venitul mediu lunar pe republică, care temporar era angajat ca fochist la grădiniță, inclusiv câștiga din munca individuală, venitul ratat urmând a fi calculat din venitul mediu lunar pe republică și nu din salariu mediu net de 1513 lei cum greșit a calculat instanța.

Or, venitul ratat lunar de 379,32 lei, este o sumă care nu poate acoperi nici cele mai mici cheltuieli, care sunt foarte mari, luând în considerație că parte vătămată are nevoie de întreținere și de tratament continuu și reabilitare. Mai mult, s-a dispus încasarea lunară a sumei de 379,72 lei până la anularea invalidității, fiind omis faptul că cuantumul pensiei de invaliditate crește, iar diferența dintre aceasta și venitul mediu lunar nu poate fi aceeași pe viitor până la anularea invalidității, deci instanța de apel greșit a dispus încasarea acestei sume lunar.

La calcularea venitului ratat urma a fi luat în considerație salariul mediu al unui salariat din economia națională la data executării obligației, sumă minimă lunară pe care ar fi obținut-o Lungu Ș. până la accident, venit de care a fost lipsit ca

urmare a vătămării suferite și care este necesar pentru tratament, întreținere a sa și a familiei care se afla la întreținerea lui.

Totodată, suma de 379,72 lei este eronată, neîntemeiată și contrară prevederilor legale, iar instanța de apel nu s-a expus și asupra faptului că calculul despăgubirii cu titlu de venit ratat dispus spre încasare lunară este greșit și contravine art. 1418 alin. (3) Cod civil, care prevede că, la determinarea salariului nerealizat (venitului ratat) nu se iau în considerare pensia de dizabilitate, stabilită persoanei vătămate în legătură cu vătămarea integrității corporale sau cu o altă vătămare a sănătății și nici alte indemnizații sau sume plătite pe linia asigurărilor sociale de stat, urmând a fi încasată suma de 4397,3 lei lunar, suma ratată a salariului sau venitului, în sumă totală proporțională numărului de luni. Începând cu 18.05.2014 și până data pronunțării hotărârii, precum și cu anticipație pe viitor lunar, în mărimea unui salariu mediu a unui salariat din economia națională la data executării obligației, sumă minimă lunară pe care ar fi obținut-o Lungu Ș. până la accident, venit de care a fost lipsit ca urmare a vătămării suferite și care este necesară pentru întreținere, tratament etc. a sa și a familiei care se afla la întreținerea lui.

Astfel, Lungu Ș., după accidentul rutier a fost spitalizat la CNSPMU în perioada 18.05.2014-23.06.2014, inclusiv din 18.05.2014 până la 21.06.2014 în secția de reanimare; 24.06.2014-16.07.2014, inclusiv din 25.06.2014 până la 01.07.2014 în secția de reanimare și ulterior în perioadele 05.08.2014-28.08.2014, 29.08.2014-19.09.2014, 13.10.2014-30.10.2014, 04.12.2014-10.12.2014, 15.12.2014-31.12.2014, 19.02.2015-10.03.2015.

Iar, instanțele de judecată au interpretat în mod eronat legea, greșit au aplicat normele de drept material și au apreciat arbitrar probele prezentate, deci, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția

În același timp, este neîntemeiată soluția privind admiterea în principiu a cerințelor de încasare a costului mijlocului de transport special - cărucior necesar persoanelor cu dizabilități, cheltuielilor suportate cu îngrijitori pe perioada incapacității temporare de muncă și încasarea despăgubirii pentru avarierea automobilului de model „Vaz”, deteriorat în rezultatul accidentului rutier, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă, existând suficiente probe pentru adoptarea soluției în acest sens.

Or, invocarea de către instanță a lipsei probelor privind necesitatea achiziționării modelului de cărucior special, este neîntemeiată în condiția în care partea vătămată nu se poate deplasa de sine stătător, respectiv având necesitate de un mijloc de deplasare care i-ar acoperi necesitățile cotidiene și neținând de competența cărorva autorități abilitate de a stabili modelul căruciorului, cum indică eronat instanța, aceasta nefiind o dorință a părții vătămate, dar o necesitate a unei persoane cu dizabilități, în situația în care acesta, până la accident, conducea și dispunea de automobil, fiind în drept să solicite nu numai procurarea căruciorului special mai performant, dar și automobilului pentru persoane cu dizabilități, însă acesta a solicitat minimul necesar.

De asemenea, este neîntemeiată concluzia instanței despre lipsa probelor privind cheltuielile suportate pentru îngrijire străină, or, prin declarațiile lui Ghelescu I. se confirmă că Lungu Ș. a necesitat îngrijire străină și i-a achitat acestuia 1500 lei

lunar, că necesită în continuare îngrijire, fiind ținut în scaun cu rotile și fiind necesare continuu cheltuieli de tratament, mijloace speciale, tratament sanatorial. Aceste afirmații au fost omise de instanțele de judecată care, declarativ, au acceptat calculele companiei de asigurare, fiind ignorate argumentele apelului și prevederile legale, cheltuielile fiind justificate, certe și urmând a fi despăgubite de compania de asigurare în conformitate cu prevederile art. 25 alin. (2) lit. d), e) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule.

Mai mult, potrivit certificatelor medicale, se atestă necesitatea îngrijirii din partea unei alte persoane, iar Ghilescu I. a confirmat achitarea sumelor în aceste sens.

Instanța de apel nu s-a expus nici asupra cerinței de încasare pe viitor în rate lunare a câte 1500 lei necesare pentru îngrijire din partea unei alte persoane, precum și asupra cheltuielilor necesare pentru reabilitare, inclusiv balneo-sanatorială, fiind recomandată și confirmată necesitatea prin avize medicale și fiind prezentate probe ce confirmă costul.

Totodată, lipsește soluția instanței de apel referitor la cerințele privind compensarea cu anticipație a cheltuielilor ce vor fi suportate din cauza vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății pentru achitarea prealabilă a serviciilor și bunurilor necesare, ca foaie la sanatoriu, bilete de călătorie, mijloace speciale de transport etc. Or, legea prevede că compensarea cheltuielilor ce vor fi suportate din cauza vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății poate fi stabilită cu anticipație, în baza avizului organului medical abilitat, iar partea vătămată a prezentat probe confirmative în suportul pretențiilor înaintate.

Aceste omisiuni atestă că hotărârea nu este motivată și instanța de apel nu s-a expus asupra motivelor apelului, constituind motiv de recurs.

Deși, a fost probată achitarea prealabilă a serviciilor și bunurilor necesare - foaie la sanatoriu, bilete de călătorie, mijloace speciale de transport etc., fiind anexate înscrisuri cu costul acestor servicii și bunuri - costul foii sanatoriale, căruciorului, suportului pentru deplasare și confirmată necesitatea îngrijirii părții vătămate din partea altor persoane și achitarea serviciilor de îngrijire din partea lui Ghelescu I., căruia i s-a achitat lunar câte 1500 lei, începând cu 18.05.2014, precum și necesitatea protezării, instanța de apel nu a apreciat și nu a dat răspuns la aceste argumente, neindicând de ce a omis aceste probe, astfel că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar hotărârea este nemotivată și contravine prevederilor art. 1418, 1420 Cod civil și Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule.

Partea vătămată nu dispune de mijloace bănești pentru a suporta aceste cheltuieli, care sunt necesare și urmează a fi suportate din cauza vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății, iar art. 1420 Cod civil prevede că compensarea cheltuielilor ce vor fi suportate din cauza vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății poate fi stabilită cu anticipație, în baza avizului organului medical abilitat, inclusiv pentru achitarea prealabilă a serviciilor și bunurilor necesare, ca foaie la sanatoriu, bilete de călătorie, mijloace speciale de transport etc, cheltuieli necesare și probate, susceptibile reparării cu anticipație după cum se solicită în acțiune și care atestă temeinicia acțiunii.

Potrivit art. 1418 alin. (1) Cod civil, în caz de vătămare a integrității corporale sau de altă vătămare a sănătății, autorul prejudiciului are obligația să compenseze persoanei vătămate salariul sau venitul ratat din cauza pierderii sau reducerii capacității de muncă, precum și cheltuielile suportate în legătură cu vătămarea sănătății - de tratament, de alimentație suplimentară, de protezare, de îngrijire străină, de cumpărarea unui vehicul special, de reciclare profesională etc., iar art. 25 alin. (2) lit. d), e) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule prevede că despăgubirea de asigurare va include eventualele cheltuieli prilejuite de accident, inclusiv cheltuielile de transport al persoanei accidentare, de tratament, de spitalizare, de recuperare, de protezare, de alimentație specială, conform prescripțiilor medicale, probate cu documente justificative, care nu sunt suportate din fondurile de asigurări medicale obligatorii; cheltuielile real suportate cu îngrijitori pe perioada incapacității temporare de muncă, dacă prin certificat medical se recomandă acest lucru, dar nu mai puțin decât coșul minim de consum, fiind prezentate probe că partea vătămată a suportat îngrijire străină din partea lui Ghelescu I., căruia i-a achitat 1500 lei lunar, că a avut necesitate de aceste servicii și le necesită în continuare, fiind ținut în scaun cu roțile, fapt confirmat prin certificat medical, fiind necesare continuii cheltuieli de tratament, mijloace speciale, tratament sanatorial, argumente probate, dar omise de instanțele de judecată care, pur declarativ au acceptat calculele companiei de asigurare și au ignorat argumentele apelului și prevederile legale, cheltuielile fiind justificate, certe și urmează a fi despăgubite de compania de asigurare în conformitate cu prevederile art. 25 alin. (2) lit. d), e) Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule.

Pe lângă aceasta, instanța de apel nu s-a expus asupra cererii de încasare a cheltuielilor de transport în sumă de 7500 lei, achitate lui Gîrleanu N., și anume, pentru deplasarea lui Lungu Ș., în instituțiile medicale, la internare și externare din spital, dus-întors, fiind prezentate extrasele medicale ce demonstrează internarea în spital și fiind audiat Gîrleanu N. care a confirmat încasarea sumei de 7500 lei pentru transportarea părții vătămate cu microbuzul personal, deoarece acesta nu putea fi transportat cu alt mijloc de transport, fiind efectuate 15 rute dus-întors, câte 500 lei pe zi, aceste argumente și probe fiind lăsate fără apreciere, deși sunt justificate, certe și urmează a fi despăgubite de compania de asigurare.

Nu a fost soluționată nici cererea privind încasarea costului bunurilor lui Lungu Ș. deteriorate în rezultatul accidentului, în sumă de 5699 lei, or, în rezultatul accidentului rutier, hainele și încălțăminte, telefonul mobil al părții vătămate au fost deteriorate și sunt inutilizabile: scurta la prețul de 1800 lei, cămașa - 400 lei, pantaloni - 400 lei, pantofi - 1100 lei, în total 3700 lei, fiind procurat alt telefon mobil la prețul de 1999 lei, în total prejudiciul material constituind suma de 5699 lei, care urmează a fi despăgubită de compania de asigurare în conformitate cu prevederile art. 3, 15 alin. 4.27 al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule.

Totodată, calculul companiei de asigurare acceptat de instanță este neîntemeiat și greșit, iar instanța de apel nu s-a expus asupra acestui fapt, fiind dispusă încasarea despăgubirii de asigurare în sumă totală de 31.173,28 lei, care contravine descifrării calculelor efectuate de compania de asigurare, în care nu a fost

inclusă suma despăgubirii lunare pe perioadele 15.05.2014 - 01.02.2015 de 6501,60 lei, fiind incluse doar sumele de 14.202 lei - despăgubiri lunar pe perioada 01.02.2015 - 15.03.2018 și suma de 16.971,28 lei - cheltuieli medicale (14.202+16.971,28=31.173,28 lei).

Potrivit descifrărilor calculelor din referință (14.202+16.971,28+6501,60 =37.674,88 lei) suma totală a despăgubirii calculate de compania de asigurare urma a fi indicată corect 37.674,88 lei și nu 31.173,28 lei, ce atestă că a fost admisă o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția, suma de 31.173,28 lei fiind greșit calculată, totodată, fiind stabilit că instanța de apel nici nu a examinat aceste calculele, pentru a verifica corectitudinea lor și suma totală, precum și nu a verificat soluția primei instanțe, însă hotărârea și-a bazat-o pe acestea, preluând greșeala de calcul efectuată în referință, admisă și de prima instanță, fără a verifica și supune aprecierii calculele, considerându-le eronate ca fiind corecte și acceptându-le.

La fel, în rezultatul accidentului rutier, Lungu Ș. a suportat un prejudiciu fizic, material și moral, precum și cheltuieli pentru îngrijire și tratament, și anume, au fost procurate medicamente, preparate, achitate servicii medicale, obiecte de igienă, cartele de reîncărcare telefonice pentru a contacta cu bolnavul și persoana care îl îngrijea, alimente pentru persoana care îngrijea de acesta, conform bonurilor de plată anexate, în sumă de 21.638 lei.

În perioada spitalizării și în timpul aflării la domiciliu Lungu Ș., fiind imobilizat și având nevoie de îngrijire permanentă din partea unei persoane, iar soția acestuia fiind angajată în câmpul muncii, a achitat și achită lunar lui Ghelescu I. suma de 1500 lei pentru îngrijire în spital și la domiciliu, precum și pentru a îngriji de gospodărie, de care până la accident îngrijea Lungu Ș. și care, din cauza leziunilor cauzate în rezultatul accidentului, este invalid, nu se poate deplasa și îngriji de gospodărie, aceste împrejurări fiind confirmate prin declarațiile martorului Ghelescu I. și certificatul CMC nr. 13, care atestă că Lungu Ș. necesită îngrijire din partea altei persoane.

Deci, urmează a fi încasată suma de 1500 lei lunar, începând cu 18.05.2014 până la data pronunțării hotărârii definitive, în sumă totală proporțională numărului de luni a perioadei, precum și pe viitor în rate lunare câte 1500 lei, deoarece partea vătămată nu se poate deplasa de sine stătător și are nevoie de îngrijire permanentă din partea unei alte persoane.

Instanța de apel neîntemeiat a considerat că lipsesc probe în acest sens și a dispus examinarea acestei cerințe în ordine civilă.

În același timp, cheltuielile în legătură cu vătămarea sănătății pentru procurarea mijloacelor speciale de deplasare, de transport în sumă de 78.857,42 lei se confirmă prin Programul individual de reabilitare și incluziune socială, anexă la certificatul de dizabilitate și capacitate de muncă, avize medicale, rețetă la salon ortopedic, extrase medicale anexate, certificat CMC cu recomandare pentru tratament sanatorial, care includ recomandări privind necesitatea protezei, articolelor protetico-ortopedice, reabilitare sanatorială, tratament medicamentos, kinetoterapie.

Conform certificatului eliberat de farmacia „Felicia”, costul unui suport pentru deplasare cu roțile constituie 1125 lei, cărucior pentru invalizi simplu - 3960 lei, iar costul unui cărucior electric, care poate fi procurat din România, constituie până la

70.232,42 lei, urmând a fi încasată de la inculpat, în total pentru cărucior și suport suma de 71.357 lei.

Mai mult, potrivit extraselor medicale, Lungu Ș. va avea nevoie de protezare și pe viitor, care la moment din cauza stării sănătății nu poate fi efectuată și care va necesita cheltuieli. De asemenea, partea vătămată necesită și tratament sanatorial, iar costul mediu al biletului sanatorial este de 6017,67 lei și 7645,26 lei, aceste sume urmând a fi încasate cu anticipație de la inculpat.

Prin urmare, inculpatul urmează să compenseze cu anticipație cheltuielile ce vor fi suportate din cauza vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății, inclusiv pentru protezare, achitarea prealabilă a serviciilor și bunurilor necesare - foaie la sanatoriu, bilete de călătorie, mijloace speciale de transport etc., care au fost lăsate fără soluționare de instanța de apel.

La fel, până la accident, Lungu Ș. era angajat în câmpul muncii, fiind angajat la grădiniță ca fochist sezonier, având un salariu de până la 2017 lei, precum și desfășura activitate în interes propriu, inclusiv prestații în gospodăria personală, activitatea ca muncitor în construcții fiind remunerată în dependență de lucrarea efectuată, acumulând lunar un venit de aproximativ 5000 lei. Totodată periodic lucra peste hotarele țării și întreținea familia, intenționând până la accident să se aranjeze la muncă peste hotare în Israel prin intermediul Bursei muncii pentru a-și întreține familia, însă nu a reușit și este în imposibilitate din cauza invalidității cauzate ca rezultat al accidentului, nemaifiind capabil să se angajeze în câmpul muncii și să întrețină familia, el deja fiind la întreținerea soției. Peste hotare, în Rusia, Lungu Ș. realiza un venit de 1000 dolari SUA, iar conform informației Biroului National de Statistică al RM, câștigul mediu al unui salariat din economia națională în luna martie 2015 a constituit suma de 4397,3 lei.

Conform certificatului de dizabilitate și capacitate de muncă, Lungu Ș., în urma accidentului și-a păstrat doar 35% din capacitatea de muncă, iar potrivit informației primăriei, Lungu Ș. are un copil minor, care s-a aflat la întreținerea acestuia până la accident și care a rămas fără surse de întreținere din partea lui.

Astfel, urmează a încasa suma de 4397,3 lei lunar, suma ratată a salariului sau venitului, în sumă totală proporțională numărului de luni, începând cu 18.05.2014 și până la data pronunțării hotărârii, precum și cu anticipație pe viitor lunar, în mărimea unui salariu mediu al unui salariat din economia națională la data executării obligației, suma minimă lunară pe care ar fi obținut-o Lungu Ș. până la accident, venit de care a fost lipsit ca urmare a vătămării suferite și care este necesară pentru tratament, întreținere a sa și a familiei care se afla la întreținerea lui.

Inculpatul a acționat în mod ilicit și are obligațiunea de a repara prejudiciul patrimonial, cauzat prin acțiunile sale, sarcină care se preia de compania de asigurare în prezența contractului de asigurare obligatorie de răspundere civilă, respectiv Lungu Ș. fiind îndreptățit de a fi despăgubit pentru prejudiciul material cauzat prin infracțiune, venitul ratat din cauza reducerii capacității de muncă, precum și cheltuielile suportate în legătură cu vătămarea sănătății - de tratament, de alimentație suplimentară, de protezare, de îngrijire străină, de cumpărare a unui vehicul special, de reabilitare etc.

Soluția instanței de apel privind admiterea parțială a acțiunii civile este ilegală, neîntemeiată și nemotivată, iar acțiunea urmează a fi admisă integral, potrivit

cerințelor înaintate în acțiunea de concretizare, cerințele fiind întemeiate, probate și justificate.

Or, în rezultatul faptei infracționale a inculpatului, Lungu Ș. a devenit invalid, și-a pierdut capacitatea de muncă, a suportat prejudiciu fizic, material și moral, consecințele cărora le suportă în prezent și le va suporta și pe viitor, prejudiciul material urmând a fi încasat de la „Moldasig” SA în volumul despăgubirilor prescrise în contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală – instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

9. Judecând recursurile ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul Penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, când motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, când acesta este expus neclar, când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul Penal lărgit atestă că instanța de apel a comis următoarele erori de drept.

Potrivit art. 400 alin. (1) Cod de procedură penală, sentințele pot fi atacate cu apel în vederea unei noi judecări în fapt și în drept a cauzei, cu excepția sentințelor pronunțate de către instanțele judecătorești privind infracțiunile pentru a căror săvârșire legea prevede exclusiv pedeapsă nonprivativă de libertate. Conform art. 414 alin. (1) și (5) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Potrivit art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. În corespundere cu art. 436 alin. (2), (3) Cod de procedură penală, pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului. Când hotărârea este casată numai cu privire la unele fapte sau persoane ori numai în ce privește latura penală sau civilă, instanța de rejudecare se pronunță în limitele în care hotărârea a fost casată. Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date. Potrivit art. 452 alin. (1) Cod de procedură penală, procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate la art. 401 alin. (1) pct. 2) și 3), precum și, în numele acestor persoane, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție

recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac.

Conform jurisprudenței naționale, chestiunile asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr. 22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate deoarece, rejudecând cauza potrivit regulilor generale, conform dispozitivului și descriptivului deciziei atacate (*pct. 7. din decizie*):

a) dispunând: „...*casează sentința, inclusiv din alte motive, și pronunțată o nouă hotărâre. Se încetează procesul penal în privința lui Damaschin Anatolie pe art. 264 alin. (3) lit. a) și b) Cod penal pe motivul intervenirii actului de amnistie...*”, a omis prevederile art. 436 alin. (2), (3) Cod de procedură penală că pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii și ultima se pronunță în limitele în care hotărârea a fost casată.

Ori, prin decizia din 15.01.2020, instanța de recurs a statuat clar că: „...*instanțele de fond și de apel insuficient au abordat condițiile ce vizează natura infracțiunii și faptul că scopul pedepsei ar putea fi atins fără executarea acesteia... instanțele ierarhic inferioare, la stabilirea pedepsei inculpatului, nu au ținut cont de toate criteriile de individualizare a pedepsei și nu le-au supus aprecierii argumentate...*”, și a dispus rejudecarea cauzei doar **în partea aplicării art. 90 Cod penal și a soluționării acțiunii civile**, iar în rest, inclusiv în partea privind constatarea faptei infracționale, vinovăției inculpatului și calificării juridice a acțiunilor lui, sentința și decizia instanței de apel din 16.04.2019 au fost menținute, devenind irevocabile și executorii, în corespundere cu prescripțiile din art. 466 Cod de procedură penală (*pct. 1., 2., 4., 6. din decizie*).

Pe lângă aceasta, instanța de apel nici nu este competentă de drept să caseze hotărâri judecătorești irevocabile și executorii, și să înceteze procesul penal în temeiul actului de amnistie (*art. 400, 415, 452 CPP*);

b) a dispus în dispozitiv sumar și divergent că: „...*casează sentința, inclusiv din alte motive, și pronunțată o nouă hotărâre...*”, nefiind clar dacă a casat-o total sau parțial, lipsind în acest sens soluția privind restul sentinței în fapt și în drept;

c) nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul părții vătămate și repetate în recursul ordinar, inclusiv asupra celor reproduse la *pct. 3.1. și 8.1.* din prezenta decizie, cât și în felul și esența probatorie în care acestea au fost enunțate;

d) a constatat în mod divergent și neclar că: „...*partea vătămată este în drept să pretindă repararea mijlocului de transport..., acțiunea civilă urmează a fi admisă în principiu..., instanța de fond nu a ținut cont pe deplin de circumstanțele cauzei și a adoptat o soluție neîntemeiată, or, prejudiciul invocat de partea vătămată, este unul absolut justificat...*”.

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanța de apel nu a judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, că acesta este expus neclar, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, și că recursurile ordinare sunt întemeiate.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursurilor ordinare, casării totale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

10. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit,

d e c i d e:

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vitalie Călugăreanu, de avocata Larisa David în numele reprezentantului părții vătămate Lungu Ștefan, casează total decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 25 mai 2021 în privința inculpatului Damaschin Anatolie XXX și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, fiind pronunțată integral la 19 noiembrie 2021.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru